THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR

SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

בענוצט זיך מיט אייער רעכט

צוליעב דעם וואס די פראָטעסטירנדע געזעצען פעראָרדנען, אז ווען א פאראלאמענט מיטגליעד ווערט דערהייבען צו א מיניסטער־ פאַרטפעל זאל ער מוזען נעהמען נאָכאמאהל צו זיינע וועהלער, זיי זאָלען זיין דערהייבונג גוטהייסען, וועלען אין נאַרטפ־ מאַראמטא היינט פאַרקומען וואהלען, און פאר די וועהלער סאָיבט אדער צוריק שיקען דעם אלטען רעגיערונגס קאַנדידאַט מר. מעקפעדזיסען, אדער ערוועהלען דעם קאַנדי־ דאט פון דער ליבעראלער אפּאָזיציע מר. קלען.

אמת אין דעם היינטיגען וואהל־קאַמף זענען ניט פערבונדען אזעלכע אינטרעסן ווי דער פאַל איז געווען מיט עלעקטיב דרשים פריהער אין סאַוט־ וועסט מאַראמטא, אָבער דאָך דאַרף עס קיין תירוץ ניט זיין, פאר גיט וועלען זיך בעטהייליגען אין די וואהלען.

אבראָהאַל קיינג דירעקטע וויכטיגע פראָבלעמען זענען מיט דו חייב־ טיגע וואהלען ניט פערבונדען. קענען זיי אָבער ביעל דיענען אלס דער כאַ־ ראַקטער — דער אמזאגער פון וויכטיגע פאַסירונגען אין ארנזער פאָליטי־ שען לעבען. אין שיין צוליעב דעם אליין איז ווארטה, אז וואס מעהר וועהלער זאָלען זיך בעטהייליגען.

אלס בירגער פון דעם לאנד וואו מיר האָבען ארנזער היים אויסגעבויט, זענען מיר פעראינטערעסירט צו בעטהייליגען זיך אין די וואהלען צוגלייך מיט ארא אנדערע בירגער. דו זענען אינגע אידען, וואָס וואוינען אין נאָרטפ־ מאַראמטא, אין זענען בערעכטיגט צו שטימען. דאדורך זייער רעכט אויסנוצען אין פולען, אין דורך זייער שטימע אויסדריקען זייער איינשטי־ מיגקייט אדער נעגערשאפט מיט דער וועצטיגער רעגיערונג.

די פריימאַדיגע טראָאן רעדע

א טהראָן־רעדע אין דער צו ענגלאנד־געהערענדער קאָלאָניע — קענעדע, אנטערשיידעט זיך פיעל פון דעם פרעזידענטס מעסעדזש צום קאָנגרעס אין די פעראייניגטע שטאאטען.

דער לעצטער ווערט ניט געפיהרט פון דער רעגיערונג, נאָר ער איז איהר דיקטאטאר, אין אָפטמאהל מיזען זיך די פארטייען ביוגען אינטער זיין ווילען, איבר די פעדזאן איז נאָר א שטארקע, אין ווייסט ווי אזוי צו מאכען אלעס אין אלעמען זיך אונטערהענען.

אנדערש איז אבער דער הייפס־רעגירונגס־פאַרשטעהער פון אונזער לאנד, וועלכער בעזיצט בפנים דער קעניגליכער־ פיעל רעכט ווי דער ענגלישער קעניג בנגיג ענגלאנד.

א טהראָן־רעדע, אין וועלכער עס ווערען געמאכט פערשיעדענע רעקאָמענדאַציעס, מיינט דאַרום ניט, אז דיעזע געזעצגעבונג ווערט אויס־ געדריקט און געוואנשען פון דער קרון, נאָר זי דערצעהלט בלוזז דאס וואס די הערשענדע פארטיי אין ענגלאנד, ווייל די טהראָן־רעדע איז אזוי־ גענומען ווי „רעזיומע" רעגען דעם, וואָס די הערשענדע פארטיי דעגקט ביי דער עסעסע דיי כאַפּיטרען.

דארום ערקלערט זיך, וואָס א פרעזידענטס „מעסעדזש" רופט ארא מאָהל אריים מעהר אינטערעס אין ענגלאנד, זיי דער פאַל איז מיט די פערשיעדענע טהראָן־רעדעס אין די ענגלישע לענדער, וואו די אָר איז מעהר ניט ווי א פאָרמעלע, אין אפיציעלע זאַ צו זאָגען, ארומגערינגעלט מיט פראַכט אין גלאנץ, ווען די פריען פון פאראלאמענט מיטגליעדער צייי־ גען די פערשיעדענע שעהנע קלייידער אין קאָסטיומען.

די פרייטאגדיגע טהראָן־רעדע, וועלכע איז געהאלטען געווארען פון א גזער נייעס גענעראל־גאווערנאר, דער דוק אָף דעוואנשיר, איז אויך פון יענע רעדעס, וועלכע דרוקען אויס דעם ווילען פון דער הערשענ־ דער רעגיערונגס־פארטיי אין דם לעצטיגען פאל. די קאָנסערוואטיוע.

די איינציגע וויכטיגע רעקאָמענדאַציע, וועלכע ווערט געמאכט, איז וועגען פערלענגערען דאָס לעבען פון פארלאמענט.

די מלחמה האט פאר קענעדע ארויסגערוקט פיעלע פראבלעמען אין פראָגען, פיעלע נייע בעדינגונגען זענען געשאפען געווארען. ע מאיז גע־ נג צו דערמאָהנען למשל די „נישאנעל מיליטיס", וועלכע האט אויפגע־ טרייסלט דאָס לאנד, און ארויסגערופען א גרויסע בעגייסטערונג אין אלע־ מען אבער די טהראָן־רעדע למעס זיי קאָר ניט צו זאָגען, דאָס וועלכע זיי אויף פיעלע אנדערע פראגען.

די טהראָן־רעדע אליין רעדעהלט אונז דארום דערווייל נאָר ניט, וויעזען דעם. וואָס מיר האָבען צו ערוואַרטען, אום דאָס צו וויסען, אום קריהערער צו ווערען אין דעם, דאָס ווערען מיר זען די דעבאטען ארום דער טהראָן־רעדע זוכען קלאהר צו מאכען.

וואָס זענען די געפאנגענע שולדיג

די אידען אין פוילען אין די דערבייאיגע פלעצער געדענקען נאָך אלע די געשיכטען מיט די צוויי „מאַשקעס". האָס זיך א א פרעץ א ווי־ צעל געטהון איבער א צווייטען פרעצ'ס מאַשקע, אין האָס געשלאָגען, האָס זיך דער פרעץ געפיהלט דערפאר שטארק בעליידיגט, אין בעשלאָסען נקמה צו נעהמען פון'ס פרעץ, אָבער די נקמה איז געווען אזעלכע, אז דער פרעץ האָס בעשטראפט דעם צווייטען פרעצ'ס מאַשקע.

שלאָגסטו מיין מאַשקען, וועל איך שלאָגען דיין מאַשקען, איז גע־ ווען דער דעביז.

צוויי פרעצים האָבען זיך צווישען זיך געקריעגט, אין געלייטען האָ־ בען דערווייל די אידען, צו זייערע ביינער איז עס איינגעגאנגען, אין ניט ווילענדיג דערמאָהנט מען זיך אין דעזער פאָרזיכיגג אין דער יעצטיגער מלחמה.

ווי א בערלינער בעריכט מעלדעט, ווערען די דייטשע געפאנגענע אין פראנקרייך שלעכט בעהאנדעלט, אין דערפאר האָט די דייטשע רע־ גיערונג בעשלאָסען נקם צו זיין זיך אין די פראנצויזישע געפאנגענע ווע־ כע זי האָט, צאהלען זיי מיט דער זעלבער מאָס.

„צוויי פרעצים קריעגען זיך, אין איינגעהן געהט עס אויס צו די אינשולדיגע מאַשקעס — די געפאנגענע.

וואָס זענען זיי שולדיג?

די טראגישע געשיכטע פון די אידען אין פוילען

דר. איזראעל פריעדלענדער, א בע־ וואוסטער אידישער געלעהרטער אין דער שרייבער פון דעם בוך „די אידען פון רוסלאנד און פוילען", האָט אָפּגעדרוקט א זעהר אינטערעסאנטען אין בעלעהרענ־ דען ארטיקעל אין דער גוויאָרק „טיימס" איבער דער געשיכטע פון די אידען אין פוילען. מיר ווערען דאָ בכולו ברענגען די וויכטיגסטע שטעלען פון דיעזען ארטי־ קעל וועלכע זיינען וויכטיג אז די לעזער זאָלען מיט זיי בעקאַנט ווערען.

ווען מען האָט אין דעם יאָהר 1492 די אידען ארויסגעטריעבען פון שפאַניען, האָט די פוילישע קעניגרייך אויפגענומען אלע פערטריעבענע און פון דאן אָן איז פוילען פאר 5 הונדערט יאָהר ציעל פער־ רעכענט געווארען אלס דער גרעסטער און וויכטיגסטער צענטער פון דעם יודענטהום איבער דער גאנצער וועלט.

פערזיכערט און בעשיצט דורך די אלטע פוילישע קענינג, זיינען די אידען אין פו־ לען ניט נור געווארען א וויכטיגע לע־ בענס פאקטאר אין דער עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פון פוילען, זאָנדערן זיי האָ־ בען נאָך אויך, ענטוויקעלט אז איינגעאר־ טיגען קולטורלען לעבען, בעשאפערישע דאַטיס א נייע בלאָט אין דער געשיכטע פון דעם אלגעמיינעם יודענטהום. און ווען די אידען געצוואונגען געווען צו עמיג־ רירען פון פוילען צוליעב די אונטערדי־ קונג פון די נייע קעניגע, האָבען זיי שוין דיעזע איינגעארטיגע קולטור זייערע אויך פערשפּרייט צווישען די אנדערע טהיילען פון דעם יודענטהום אין אייראָפּאַ.

זיכער איז, אז ווען די אידען פון שפאַ־ ניען זיינען געקומען קיין פוילען אין דעם 15־טען יאָהרהונדערט, האָבען זיי שוין דארטען דאן געטראָפען א גרויסע אידישע בעפעלקערונג. מען ווייסט אויך אז א גרויס־ טע איינוואַנדערונג נאָך פוילען איז נאָך פארגעקומען אין דעם 11־טען יאָהרהונ־ דערט, א גרויסע צאָהל פון זיי זיינען גע־ קומען פון מערב אייראָפּאַ, און געמישט מיט דיי־ שען, וועלכע האָבען טאקע איינגע־ וואנדערט אין גאנץ גרויסע מאַסען, און האָבען אין גיכען ציוואמענגעשטעלט די גרעסטע טהייל פון דער שטאַדטישער בע־ פעלקערונג פון פוילען. און לויט די געזע־ צען פון דעם דאמאָלסדיגען פוילישען שטאאט, וועלכע האָבען ניט ערלויבט איין לאָס וואס בעלאנגט צו א געוויסען שטאנד זיך אויסמישען מיט א צווייטען לאָס וואס בעלאנגט צו א אנדער שטאנד, האָט בעזאָנדער דער נייער דייט־ שער בעפעלקערונג בעשאפען א נייעס גע־ זעץ, דער מאַגדעבורג געזעץ לויט וועל־ כען די דייטשען זיינען ערקלעהרט געווא־ רען אלס א בעזונדער בירגער לאָס מיט בעזונדערע אויטאָנאָמישע רעכטע צו פער־ אנדערען זייער שטאַדטישע רעגיערונג, ווי אויך זייערע נאַציאָנאל קולטורעלע אינס־ טיטוציאָנען.

און די זעלבע פוילישע הערשער וועל־ כע האָבען איינגעלאדען די דייטשען אין זייערע טעריטאָריען האָבען מיט דער זעל־ בער פריינדליכקייט אויך אויפגענומען דעם עכנטוויעלטען האנדעלס לאָס פון די אידען, וועלכע האָבען צו יענער צייט אין אנדערע שטעדטלעך בעלעמען פון די אונטער־ דרוקונג פון דייטשלאנד און אויך פון אנדערע ארטען־לענדער. פאר די פער־ וואָלגטע אידען אין פוילען דאָן געווען דער איינציגער רעטונגס פלאַץ, וואוהין זיי זיינען אנטלאָפען מיט דעם לעצטען ביסעל פערמעגען, וועלכען די אונטערדרי־ סער האָבען נאָך פון זיי ניט געהאַט־ יעדגעגעבען, און מיט זייערע אויסער־ געוויהנליכע פעהיגקייטען אין דער וועלט פון מסחר, זיינען זיי געווארען א זעה־ וויכטיגער פאקטאר אין זייער נייעס לאנד.

און די פוילישע הערשער וועלכע האָ־ בען געוואוכט ווי טיעף אפצושאַפען די גרויסע ווערטה פון זייערע אידישע בור־ גער, האָבען אויך פאר זיי בעשאפען א גע־ זעץ, לויט וועלכען די אידען זיינען גע־ ווען בערעכטיגט, פונקט ווי די דייטשען צו פערוואנדלען אויף אן אויטאָנאָמישע אופן אלע זייערע לאָקאַלע אנגעלעגענהייי־ טען.

דער אנפאנג פון אזא אויטאָנאָמיע איז אבער זיי געגעבען געווארען נאָך אין 1264, ווען פרינץ באָסלאוו פון פאָלוש, וועלכער האָט דער ערשטער ערקלעהרט, דאָס די אידען פון זיין פראווינץ זיינען בערעכטיגט צו אלעמענטארישע פריווי־ לעגיעס לויט וועלכע זיי קענען אליין אנ־ פיהרען זייערע שטאַדטישע רעגיערונגען. דיעזע פריווילעגיעס זיינען שפּעטער, נאָך מעהר אין קראַקאָטע פערפאָלגט געווא־ רען, ווען דער קעניג אויגוסט האָט דעם 18־טען אויגוסט, 1551, ארויסגעגעבען א בריעף אין זייער גייסט. איין־פלאס אין בע־ שטאנען פון די אדעליגע, די פריצים וועל־ כע האָבען געאייגענט די ערד, און דער צווייטער פלאס אין בעשטאנען פון די פויערים, די „פאנסטשעניקעס", וועלכע האָבען די ערד פון די פריצים בעארבייט. און עס האָט זיך דארום דערפיהלט א בוירטהווענדיגקייט פון א דריטען פלאס. זייערער זאָל זיין אויסשטאנד זיך אָפּצוגע־ בען מיט האנדעל ווי אויך מיט פערשיע דענע האנד ארבייט אויסער פארמעדיי.

אין די הערשער פון פוילען האָבען דאַ־ רום בעשלאָסען אויפצוועפענען די טויערען פון זייער לאנד פאר זייערע שכנים די דייטשען, וועלכע האָבען טאקע איינגע־ וואנדערט אין גאנץ גרויסע מאַסען, און האָבען אין גיכען ציוואמענגעשטעלט די גרעסטע טהייל פון דער שטאַדטישער בע־ פעלקערונג פון פוילען. און לויט די געזע־ צען פון דעם דאמאָלסדיגען פוילישען שטאאט, וועלכע האָבען ניט ערלויבט איין לאָס וואס בעלאנגט צו א געוויסען שטאנד זיך אויסמישען מיט א צווייטען לאָס וואס בעלאנגט צו א אנדער שטאנד, האָט בעזאָנדער דער נייער דייט־ שער בעפעלקערונג בעשאפען א נייעס גע־ זעץ, דער מאַגדעבורג געזעץ לויט וועל־ כען די דייטשען זיינען ערקלעהרט געווא־ רען אלס א בעזונדער בירגער לאָס מיט בעזונדערע אויטאָנאָמישע רעכטע צו פער־ אנדערען זייער שטאַדטישע רעגיערונג, ווי אויך זייערע נאַציאָנאל קולטורעלע אינס־ טיטוציאָנען.

אין די זעלבע פוילישע הערשער וועל־ כע האָבען איינגעלאדען די דייטשען אין זייערע טעריטאָריען האָבען מיט דער זעל־ בער פריינדליכקייט אויך אויפגענומען דעם עכנטוויעלטען האנדעלס לאָס פון די אידען, וועלכע האָבען צו יענער צייט אין אנדערע שטעדטלעך בעלעמען פון די אונטער־ דרוקונג פון דייטשלאנד און אויך פון אנדערע ארטען־לענדער. פאר די פער־ וואָלגטע אידען אין פוילען דאָן געווען דער איינציגער רעטונגס פלאַץ, וואוהין זיי זיינען אנטלאָפען מיט דעם לעצטען ביסעל פערמעגען, וועלכען די אונטערדרי־ סער האָבען נאָך פון זיי ניט געהאַט־ יעדגעגעבען, און מיט זייערע אויסער־ געוויהנליכע פעהיגקייטען אין דער וועלט פון מסחר, זיינען זיי געווארען א זעה־ וויכטיגער פאקטאר אין זייער נייעס לאנד.

אין דער אויפערליכער פיינדליכער וועלט, וועלכע האָט זיך אָפּ אויף דעם פאקט, האָט די טראגעדיע פון די אי־ דען אין פיעלע הינזיכטען זעהר שטארק עהנליך צו דער נאַציאָנאלער טראגעדיע פון דעם פוילישען פאָלק. ער וויזט אָן אז פון ביידען האָט מען אוועק־ גערויבט זייער נאַציאָנאלע עקזיסטענץ, און אז ביידע האָבען נאָך ביז היינט ניט פערלוירען די האָפנונג פון צו קריגען נאָך אמאָל צוריק זייער נאַציאָנאלע זעלבסט־ שטענדיגקייט. וואס אָנבעלאנגט ווייטער יענעם טהייל אידען וועלכע וואָהנען יעצט אין פוילען, וויזט דער שרייבער אָן אויף דעם פאקט, אז יענע זיינען נאָך עד היום פערבליבען טרייע בירגער צו פוילען, און אז צווישען זיי איז נאָך פערשפּרייט א שטארקע האָפנונג, דאָס מיט דער ווייטער אויפלעבונג פון פוילען אלס א זעלבסט־ שטענדיגע מלוכה, וועלען אויף. זיי די אי־ דען קריגען צוריק אלע זייערע רעכטען און פריווילעגיעס צו פיהרען א זעלבסטשטענ־ דיגען נאַציאָנאלען לעבען.

דר. איזראעל פריעדלענדער, א בע־ וואוסטער אידישער געלעהרטער אין דער שרייבער פון דעם בוך „די אידען פון רוסלאנד און פוילען", האָט אָפּגעדרוקט א זעהר אינטערעסאנטען אין בעלעהרענ־ דען ארטיקעל אין דער גוויאָרק „טיימס" איבער דער געשיכטע פון די אידען אין פוילען. מיר ווערען דאָ בכולו ברענגען די וויכטיגסטע שטעלען פון דיעזען ארטי־ קעל וועלכע זיינען וויכטיג אז די לעזער זאָלען מיט זיי בעקאַנט ווערען.

ווען מען האָט אין דעם יאָהר 1492 די אידען ארויסגעטריעבען פון שפאַניען, האָט די פוילישע קעניגרייך אויפגענומען אלע פערטריעבענע און פון דאן אָן איז פוילען פאר 5 הונדערט יאָהר ציעל פער־ רעכענט געווארען אלס דער גרעסטער און וויכטיגסטער צענטער פון דעם יודענטהום איבער דער גאנצער וועלט.

פערזיכערט און בעשיצט דורך די אלטע פוילישע קענינג, זיינען די אידען אין פו־ לען ניט נור געווארען א וויכטיגע לע־ בענס פאקטאר אין דער עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פון פוילען, זאָנדערן זיי האָ־ בען נאָך אויך, ענטוויקעלט אז איינגעאר־ טיגען קולטורעלען לעבען, בעשאפערישע דאַטיס א נייע בלאָט אין דער געשיכטע פון דעם אלגעמיינעם יודענטהום. און ווען די אידען געצוואונגען געווען צו עמיג־ רירען פון פוילען צוליעב די אונטערדרי־ קונג פון די נייע קעניגע, האָבען זיי שוין דיעזע איינגעארטיגע קולטור זייערע אויך פערשפּרייט צווישען די אנדערע טהיילען פון דעם יודענטהום אין אייראָפּאַ.

זיכער איז, אז ווען די אידען פון שפאַ־ ניען זיינען געקומען קיין פוילען אין דעם 15־טען יאָהרהונדערט, האָבען זיי שוין דארטען דאן געטראָפען א גרויסע אידישע בעפעלקערונג. מען ווייסט אויך אז א גרויס־ טע איינוואַנדערונג נאָך פוילען איז נאָך פארגעקומען אין דעם 11־טען יאָהרהונ־ דערט, א גרויסע צאָהל פון זיי זיינען גע־ קומען פון מערב אייראָפּאַ, און געמישט מיט דיי־ שען, וועלכע האָבען טאקע איינגע־ וואנדערט אין גאנץ גרויסע מאַסען, און האָבען אין גיכען ציוואמענגעשטעלט די גרעסטע טהייל פון דער שטאַדטישער בע־ פעלקערונג פון פוילען. און לויט די געזע־ צען פון דעם דאמאָלסדיגען פוילישען שטאאט, וועלכע האָבען ניט ערלויבט איין לאָס וואס בעלאנגט צו א געוויסען שטאנד זיך אויסמישען מיט א צווייטען לאָס וואס בעלאנגט צו א אנדער שטאנד, האָט בעזאָנדער דער נייער דייט־ שער בעפעלקערונג בעשאפען א נייעס גע־ זעץ, דער מאַגדעבורג געזעץ לויט וועל־ כען די דייטשען זיינען ערקלעהרט געווא־ רען אלס א בעזונדער בירגער לאָס מיט בעזונדערע אויטאָנאָמישע רעכטע צו פער־ אנדערען זייער שטאַדטישע רעגיערונג, ווי אויך זייערע נאַציאָנאל קולטורעלע אינס־ טיטוציאָנען.

אין די זעלבע פוילישע הערשער וועל־ כע האָבען איינגעלאדען די דייטשען אין זייערע טעריטאָריען האָבען מיט דער זעל־ בער פריינדליכקייט אויך אויפגענומען דעם עכנטוויעלטען האנדעלס לאָס פון די אידען, וועלכע האָבען צו יענער צייט אין אנדערע שטעדטלעך בעלעמען פון די אונטער־ דרוקונג פון דייטשלאנד און אויך פון אנדערע ארטען־לענדער. פאר די פער־ וואָלגטע אידען אין פוילען דאָן געווען דער איינציגער רעטונגס פלאַץ, וואוהין זיי זיינען אנטלאָפען מיט דעם לעצטען ביסעל פערמעגען, וועלכען די אונטערדרי־ סער האָבען נאָך פון זיי ניט געהאַט־ יעדגעגעבען, און מיט זייערע אויסער־ געוויהנליכע פעהיגקייטען אין דער וועלט פון מסחר, זיינען זיי געווארען א זעה־ וויכטיגער פאקטאר אין זייער נייעס לאנד.

אין די פוילישע הערשער וועלכע האָ־ בען געוואוכט ווי טיעף אפצושאַפען די גרויסע ווערטה פון זייערע אידישע בור־ גער, האָבען אויך פאר זיי בעשאפען א גע־ זעץ, לויט וועלכען די אידען זיינען גע־ ווען בערעכטיגט, פונקט ווי די דייטשען צו פערוואנדלען אויף אן אויטאָנאָמישע אופן אלע זייערע לאָקאַלע אנגעלעגענהייי־ טען.

דער אנפאנג פון אזא אויטאָנאָמיע איז אבער זיי געגעבען געווארען נאָך אין 1264, ווען פרינץ באָסלאוו פון פאָלוש, וועלכער האָט דער ערשטער ערקלעהרט, דאָס די אידען פון זיין פראווינץ זיינען בערעכטיגט צו אלעמענטארישע פריווי־ לעגיעס לויט וועלכע זיי קענען אליין אנ־ פיהרען זייערע שטאַדטישע רעגיערונגען. דיעזע פריווילעגיעס זיינען שפּעטער, נאָך מעהר אין קראַקאָטע פערפאָלגט געווא־ רען, ווען דער קעניג אויגוסט האָט דעם 18־טען אויגוסט, 1551, ארויסגעגעבען א בריעף אין זייער גייסט. איין־פלאס אין בע־ שטאנען פון די אדעליגע, די פריצים וועל־ כע האָבען געאייגענט די ערד, און דער צווייטער פלאס אין בעשטאנען פון די פויערים, די „פאנסטשעניקעס", וועלכע האָבען די ערד פון די פריצים בעארבייט. און עס האָט זיך דארום דערפיהלט א בוירטהווענדיגקייט פון א דריטען פלאס. זייערע זאָל זיין אויסשטאנד זיך אָפּצוגע־ בען מיט האנדעל ווי אויך מיט פערשיע דענע האנד ארבייט אויסער פארמעדיי.

אין די הערשער פון פוילען האָבען דאַ־ רום בעשלאָסען אויפצוועפענען די טויערען פון זייער לאנד פאר זייערע שכנים די דייטשען, וועלכע האָבען טאקע איינגע־ וואנדערט אין גאנץ גרויסע מאַסען, און האָבען אין גיכען ציוואמענגעשטעלט די גרעסטע טהייל פון דער שטאַדטישער בע־ פעלקערונג פון פוילען. און לויט די געזע־ צען פון דעם דאמאָלסדיגען פוילישען שטאאט, וועלכע האָבען ניט ערלויבט איין לאָס וואס בעלאנגט צו א געוויסען שטאנד זיך אויסמישען מיט א צווייטען לאָס וואס בעלאנגט צו א אנדער שטאנד, האָט בעזאָנדער דער נייער דייט־ שער בעפעלקערונג בעשאפען א נייעס גע־ זעץ, דער מאַגדעבורג געזעץ לויט וועל־ כען די דייטשען זיינען ערקלעהרט געווא־ רען אלס א בעזונדער בירגער לאָס מיט בעזונדערע אויטאָנאָמישע רעכטע צו פער־ אנדערען זייער שטאַדטישע רעגיערונג, ווי אויך זייערע נאַציאָנאל קולטורעלע אינס־ טיטוציאָנען.

אין די זעלבע פוילישע הערשער וועל־ כע האָבען איינגעלאדען די דייטשען אין זייערע טעריטאָריען האָבען מיט דער זעל־ בער פריינדליכקייט אויך אויפגענומען דעם עכנטוויעלטען האנדעלס לאָס פון די אידען, וועלכע האָבען צו יענער צייט אין אנדערע שטעדטלעך בעלעמען פון די אונטער־ דרוקונג פון דייטשלאנד און אויך פון אנדערע ארטען־לענדער. פאר די פער־ וואָלגטע אידען אין פוילען דאָן געווען דער איינציגער רעטונגס פלאַץ, וואוהין זיי זיינען אנטלאָפען מיט דעם לעצטען ביסעל פערמעגען, וועלכען די אונטערדרי־ סער האָבען נאָך פון זיי ניט געהאַט־ יעדגעגעבען, און מיט זייערע אויסער־ געוויהנליכע פעהיגקייטען אין דער וועלט פון מסחר, זיינען זיי געווארען א זעה־ וויכטיגער פאקטאר אין זייער נייעס לאנד.

אין דער שרייבער שטעלט זיך אָפּ אויף דעם פאקט, האָט די טראגעדיע פון די אי־ דען איז אין פיעלע הינזיכטען זעהר שטארק עהנליך צו דער נאַציאָנאלער טראגעדיע פון דעם פוילישען פאָלק. ער וויזט אָן אז פון ביידען האָט מען אוועק־ גערויבט זייער נאַציאָנאלע עקזיסטענץ, און אז ביידע האָבען נאָך ביז היינט ניט פערלוירען די האָפנונג פון צו קריגען נאָך אמאָל צוריק זייער נאַציאָנאלע זעלבסט־ שטענדיגקייט. וואס אָנבעלאנגט ווייטער יענעם טהייל אידען וועלכע וואָהנען יעצט אין פוילען, וויזט דער שרייבער אָן אויף דעם פאקט, אז יענע זיינען נאָך עד היום פערבליבען טרייע בירגער צו פוילען, און אז צווישען זיי איז נאָך פערשפּרייט א שטארקע האָפנונג, דאָס מיט דער ווייטער אויפלעבונג פון פוילען אלס א זעלבסט־ שטענדיגע מלוכה, וועלען אויף. זיי די אי־ דען קריגען צוריק אלע זייערע רעכטען און פריווילעגיעס צו פיהרען א זעלבסטשטענ־ דיגען נאַציאָנאלען לעבען.

אן
ערשטזינענדיגער
מיטינג

דער מיטינג פון קומענדען מאָנ־
טאָג נאכט אין מעסי האל
וועט זיין דער מערקווירדיק־
סטער און וואונדערבארסטער
אין דער פאטריאטישער היס־
טאריע פון טאראנטא
עס וועט זיין א פאסענדער אנ־
פאנג פאר אן איבעראשענדען
קעמפיין

גאַליציענס יחוס און סטאַליפּין'ס גייסט

פון לעאָן סאַזוידוש.

פירסט גאַליציען האָט גערעדט. דער גייער פרעמיער פון ניקאָלאי דעם צווייטען האָט פייערליך ערקלעהרט פאר דער הייליגער מדינה פון די ראָמאנאָווס, אז פון פעטער דעם גרויסען און ביז איצט האָט זיך אין רוסלאנד גאר נישט געבי־ טען: אז דער צאר אין דער אונבעגרע־ נעטער תערשער אויף דאָס לעבען און דעם טודט פון אלע זיינע „טייערע" אונטערטהאנען; אז דער ערשטער מי־ ניסטער אין דער הויפּט־קנעכט פון די ראָמאנאָווס; אז ער, דער שטאָלצער רוסישער אריסטאָקראַט גאַליצין, האָט נאָר ניט צו טהאָן מיט דער פרעפּלוס־ טער דומא, וועלכע מען דאַרף איין מאָל פאר אלע מאָל אָבווישען פון דער ערד, אז קיינע רעפּאַרמען דאַרף דאָס רוסישע פאָלק ניט האָבען און אז די, וועלכע ווי־ לען רעפאָרמען זאָלען זיך מטריח זיין אין וואָרטען מיט דער רוסישער צאַריזם מיט זיינע בראווע רעזאָלוציעס, אין אריינטרייבען די דייטשען אין בערלין.

די גאַליצינס זיינען לויט זייער אבשטא־ מונג אויינע פון די אָנגעזעהנסטע דוּאָ־ ריאנסקע פאַמיליען אין דעם הייליגען רוסלאנד. זיי שטאַמען פון די געדימינען. די בעריהמטע דינאַסטיע פון דעם אלטען ליטווישען קעניגרייך, וועלכע האָט אין רוס־ צעריצעהנטען יאָהרהונדערט אונטער זייערע אלטע טענדענצען, איז דיעזער צווייטער הייליגער אידי־ אָטען. דאָס זעלבע איז־מיט די טאָלס־ טוי, טרעגענדען, די קראַפּאָטקינס און אנדערע. דער פרעמיער גאַליצין געהערט צו די יענע רוסישע דוּאָריאנס, וועלכע האָבען אין פון אנדער זיין הייליגע מדינה, אין פון אנדער זיין רעגיערונג, אין פון אנדער זיין בעהאַנדלונג פון די רוסישע אידען, אין פון אנדער זיין אויפפיהרונג, אין פון אנדער זיין אויפטהון אין אלע אנדערע אנגעלעגענהייטען אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פאָליטיק,